

ଏହା କ'ଣ କରିଥାଏ

ପତ୍ରଥାଁ ପୋକ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାପୁଥିବା ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଭୂତାଣୁ ଦ୍ୱାରା ଧାନର ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ହୋଇଥାଏ । ଏଥିଯୋଗୁଁ ପତ୍ର ବିବର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ, ଗଛ ରୁଗୁଡ଼ିଆ ଦିଶେ, ପିଲ ସଂଖ୍ୟା କମିଯାଏ ଓ କେଣ୍ଡାରେ ଅଗାଡ଼ି ହୁଏ ଅଥବା ଶସ୍ୟ ଆଂଶିକ ପୂରଣ ହୋଇଥାଏ । ବାଷ କରାଯାଉଥିବା ଧାନ, କେତେକ ବଣଧାନ ଓ ଧାନ କିଆରୀରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଘାସ ତୁଙ୍ଗେ ଭୂତାଣୁ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହା କାହିଁକି ଓ କେଉଁଠି ହୋଇଥାଏ

ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗର ଭୂତାଣୁ ପତ୍ରଥାଁ ପୋକ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛରୁ ସୁସ୍ଥ ଗଛକୁ ବ୍ୟାପିଥାଏ । ଏହି ଭୂତାଣୁର ବାହକ ରୂପେ ହଳଦୀଗୁଣ୍ଡି ପୋକ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ।

ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛର ଯେକୌଣସି ଅଂଶରୁ ରସ ଶୋଷିବାବେଳେ ପତ୍ରଥାଁ ପୋକ ଏହି ଭୂତାଣୁକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ରସ ଶୋଷିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଭୂତାଣୁକୁ ବହନ କରିପାରେ । ଏହି କୀଟ ୫-୭ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଭୂତାଣୁକୁ ଅନ୍ୟ ଗଛକୁ ସଂକ୍ରମିତ କରିଥାଏ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛରୁ ରସ ଶୋଷି ପୁଣିଥରେ ଭୂତାଣୁ ପୁନଃ ଆହରଣ ନ କରିବା ଯାଏ, କୀଟ ଶରୀରରେ ଭୂତାଣୁ ରହି ନଥାଏ ।

ଧାନ ଫସଲ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ପ୍ରତି ଅବସ୍ଥାରେ ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଆକ୍ରମଣ କରିଥାଏ । ଏହା ଫସଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥାରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଦେଖା ଯାଇଥାଏ । ପିଲ ହେବା ଅବସ୍ଥାରେ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଏହି ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି ।

ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଆକ୍ରମଣର ମାତ୍ରା ଭୂତାଣୁର ଉପଲବ୍ଧତା ଓ ବାହକ କୀଟ ସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । କୃଷକଙ୍କ ଧାନ ଜମି ବ୍ୟତୀତ ତୁଙ୍ଗେ ଭୂତାଣୁ ରହିଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉତ୍ସମାନ ହେଲା :

- ପୂର୍ବ ଫସଲର ମୂଳା
- ଭଲଭାବେ ହଳ କରାଯାଇ ମାଟିରେ ମିଶାଯାଇ ନଥିବା ପୂର୍ବ ଫସଲର ମୂଳାରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ନୂତନ ଗଛ
- ବାଲୁଙ୍ଗା ଧାନ ଗଛ
- ନିକଟସ୍ଥ ଧାନ କିଆରୀରେ ରହିଥିବା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛ

ତଳି ପଟାଳିରେ ତାରାଗଛ ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲେ; ରୋଇବା ପରେ ଏହା ମୁଖ୍ୟ ଜମିରେ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ବ୍ୟାପିଥିବା ଅକ୍ରିୟ କରାଯାଇଥିବା ତଳି ପଟାଳିରୁ ତାରାଗଛ ଆଣି ରୋଇଲେ, ଏହା ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ବିଶେଷ କରି ରୋଗ ପ୍ରବଣ ଅକ୍ରିୟ ତଳି ପଟାଳି କରାଯାଇ ଏଥିରେ ୫-୭ ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାରାଗଛ ରହିଥିଲେ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣର ଆଶଙ୍କା ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ।

ତେବେ ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ତଳି ରୋଇଲେ ଏହି ରୋଗ ବ୍ୟାପିବାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ତଳିଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟ ତାରାଗଛ ସହିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରି ନପାରି ରୋଇବା ପରେ ଶାନ୍ତ ମରିଯାଇଥାନ୍ତି ।

କିପରି ଚିହ୍ନଟ କରାଯିବ

- ପତ୍ରଥାଁ ପୋକର ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ ।
- ପତ୍ର ବିବର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ଦେଖନ୍ତୁ ।

ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛ ହଳଦିଆ ବା ନାରଙ୍ଗୀ-ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର ହୋଇଥାଏ । ପତ୍ରର ଅଗ୍ରଭାଗରୁ ବିବର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପତ୍ରଧାର ପତ୍ରର ତଳ ଭାଗରୁ ବ୍ୟାପିଥାଏ । ଆକ୍ରାନ୍ତ ପତ୍ରରେ ଅନିୟମିତ ଦାଗ, କଳଙ୍କି ହେବା ପରି ଚିହ୍ନ ଓ ପତ୍ର ଶିରା ମଝି ସ୍ଥାନରେ ମୃତ ତନ୍ତୁ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛ ରୁଗୁଡ଼ିଆ ପଡ଼ିଯିବା ସହିତ ଏଥିରେ ବିଳମ୍ବରେ ଫୁଲ ଆସିଥାଏ । ଫଳରେ ଅମଳ ହେବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ, ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଏ, କେଣ୍ଡା ଛୋଟ ହୁଏ ଓ କେଣ୍ଡା ଭଲ ଭାବେ ବାହାରି ନଥାଏ, କେଣ୍ଡାରେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଗାଡ଼ି ହୁଏ ବା ଦାନା ଭଲ ଭାବେ ପୂରଣ ହୋଇ ନଥାଏ ଏବଂ ଧାନ ଉପରେ ଗାଡ଼ ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ଚିହ୍ନ ଦେଖାଯାଏ ।

ଧାନର କିସମ, ଭୂତାଣୁର ପ୍ରକାର, ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣବେଳେ ଗଛର ବୟସ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବେଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଗଛ ରୁଗୁଡ଼ିଆ ପଡ଼ିବା ଓ ପତ୍ର ବିବର୍ଣ୍ଣ ହେବାରେ ପ୍ରଭେଦ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ଏହି ରୋଗ ପ୍ରତି ପ୍ରତିରୋଧି ଯତ୍ନ ଥିବା କିସମରେ ରୋଗ ସଂକ୍ରମଣ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଗଛ ବିବର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ନାହିଁ ଅଥବା ଯଦିବା ଅଳ୍ପ ବିବର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ତେବେ ଗଛ ପାକଳ ହେବା ବେଳକୁ ଏହା ଉଦ୍ଭେଦ ଯାଇଥାଏ ।

ବିଭିନ୍ନ ଶରୀରକ୍ରିୟା ବିକାର ଜନିତ ଲକ୍ଷଣ ସହିତ ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗର ଲକ୍ଷଣ ଭ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ସେସବୁ ହେଲା :

ପତ୍ରର ଗଙ୍ଗ ଗନ୍ଧରୁ ସବୁଜରୁ ଲକ୍ଷରୁ ହଳଦିଆ ଓ ହଳଦିଆ-ନାରଙ୍ଗୀ ହୋଇଥାଏ

- ଗଛ ହଳଦିଆ ପତ୍ରିକା ଓ ରୁଗୁଡ଼ିଆ ହେବା ଯବକ୍ଷାରଜୀବ ଓ ଦସ୍ତା ଆଭାବ ଏବଂ ଜଳାଭାବର ଲକ୍ଷଣ ପରି ଜଣାଯାଏ ।
- କାଣ୍ଡବିନ୍ଧା ପୋକ ଓ ଗଛଡିଆଁ ପୋକ ଆକ୍ରମଣ ଏବଂ ମୂଷା ଆକ୍ରମଣ
- ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୋଗ ଯଥା ଘାସୁଆ ରୁଗୁଡ଼ିଆ ରୋଗ ଓ ନାରଙ୍ଗୀ ପତ୍ରର ଲକ୍ଷଣ ପରି ଦେଖାଯାଏ ।

ସୁବିଧା ଥିଲେ, ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଆକ୍ରମଣକୁ ବିଭିନ୍ନ ରକ୍ତରସ ବିଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷା ଯଥା ଲଟେକ୍ସ ଆଗ୍ନୁଟିନେସନ ପରୀକ୍ଷା, ଏଞ୍ଜାଇମ ଲିଙ୍କଡ଼ ଇମ୍ୟୁନୋସବେଂସ ଆସେ (ELISA) ଏବଂ ରାପିଡ଼ ଇମ୍ୟୁନୋଫିଲଟର ପେପର ଆସେ (RIPA) ମାଧ୍ୟମରେ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ ।

କିପରି ପରିଚାଳନା କରାଯିବ

ଥରେ ଧାନ ଗଛ ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଦ୍ୱାରା ସଂକ୍ରମିତ ହେଲେ, ଏହାକୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଦମନ ପାଇଁ ସିଧାସଳଖ ରୋଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ତୁଳନାରେ ପ୍ରତିଷେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧିକ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଅନେକ ସମୟରେ କୀଟନାଶକ ଔଷଧ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପତ୍ରଡିଆଁ ପୋକକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କଲେ ମଧ୍ୟ ସୁଫଳ ମିଳେ ନାହିଁ । କାରଣ ପତ୍ରଡିଆଁ ପୋକ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କିଆରାକୁ ଯାଏ ଓ କମ୍ ସମୟ ଖାଇବା ଭିତରେ ଗଛରେ ତୁଙ୍ଗେ ଭୂତାଣୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇପାରେ ।

ଆଜିକାଲି ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ ଉପାୟ ହେଲା :

- ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ବା ପତ୍ରଡିଆଁ ପୋକ ପ୍ରତିରୋଧି କ୍ଷମତା ଥିବା ଧାନ କିସମ ଚାଷ କରନ୍ତୁ । ରୋଗ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏହା ସବୁଠାରୁ କମ୍ ବ୍ୟୟସାପେକ୍ଷ ଉପାୟ ଅଟେ । ଧାନ କିସମର ଉପଲବ୍ଧତା ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ନିକଟସ୍ଥ କୃଷି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ଆଖପାଖର ଜମି ସହିତ ଏକ ସମୟରେ ଧାନ ରୁଅନ୍ତୁ । ଗୋଟିଏ ଅକ୍ତିର ହାରାହାରି ରୋଇବା ସମୟ ତୁଳନାରେ ରୋଇବାରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟିଲେ, ତୁଙ୍ଗେ ରୋଗ ଆକ୍ରମଣର ଆଶଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ । ବିଳମ୍ବରେ ରୁଆଗଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀକ୍ରମେ ମଧ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ରୋଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ ।
- ଯଦି ଜଣାଥାଏ, ହଳଦୀଗୁଣ୍ଡି ପୋକ ନଥିବା ବା କମ୍ ପରିମାଣରେ ପୋକ ହେଉଥିବା ସମୟରେ ତଳି ରୋଇବା ଦରକାର ।
- ଧାନ ଅମଳ ପରେ ପରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ମୂଳାକୁ ହଳ କରି ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦେଲେ ଭୂତାଣୁର ଉତ୍ସ ନଷ୍ଟ ହୁଏ ଏବଂ ହଳଦୀଗୁଣ୍ଡି ପୋକର ଅଣ୍ଡା ଓ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥାନ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।
- ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧୦୦ ଗ୍ରାମ ଥାୟୋମେଥୋକ୍ସାମ ୨୫ % ଡବ୍ଲୁଜିକୁ ଫସଲରେ ସ୍ତେଷ କରନ୍ତୁ ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦେଖନ୍ତୁ :

ଧାନ ଫସଲ ପଛତି ଆଧାରିତ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର www.rkbodisha.in

ଧାନ ଉପାଦାନ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଆଧାରିତ ଫସଲ ପଛତିର ଉତ୍ପାଦିକତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି

Website: www.rkbodisha.in , Email: contact@rkbodisha.in

